

– завдання "SUPPORT" (сили забезпечення) представлено підрозділами: рядок 6 стовпчики 1 ремонтно-відновлювальний батальйон; 2 батальйон матеріально-технічного забезпечення; 3 рота зв'язку; 4 медична рота.

– завдання "RESERVE" (резерв) представлено підрозділами: рядок 7 стовпчики 1 та 2 два механізовані батальйони на БТР. Основою до формування сил резерву є двоєдина вимога – потужність та мобільність.

Таким чином утворюється сім кроків «SOSRASR» до процесу побудови бойового порядку для ведення наступального бою із розподілом наявних сил та засобів за найбільш характерними їм бойовим завданням. Для організації наступальних дій задіюються усі наявні сили та засоби бригади. Представлений розподіл не є догмою, а лише зручним та наглядним прикладом. Варіант розподілу сил та засобів за найбільш характерним їм бойовим завданням є питанням дискусійним та може бути змінений командиром враховуючи відому додаткову вихідну інформацію. Розроблений акронім «SOSRASR» може бути доповнений та удосконалений за рішенням командира. Приклад наведеної таблиці може бути використаний як формалізований документ, оскільки містить основні бойові завдання, що ставляться утвореним елементам бойового порядку.

Дана ідея може бути впроваджена у діяльність органів управління НГУ та інших силових відомств, що беруть безпосередню участь уведенні наступального бою як самостійно, так і у взаємодії у вигляді формалізованого документу – таблиці.

Галак Олександр Валентинович

*начальник кафедри РХБ захисту
кандидат технічних наук, доцент, полковник
Військовий інститут танкових військ НТУ "ХПІ"*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ ВІД ПАСИВНОГО НАВЧАННЯ ДО "ТЕХНОЛОГІЙ ПЕРЕМОГИ"

В умовах повномасштабної збройної агресії, динамічних змін на полі бою та стрімкого технологічного оновлення озброєння, традиційні пасивні методи навчання втрачають свою ефективність.

Сучасна війна це не лише зіткнення живої сили, а насамперед війна сенсорів, алгоритмів та мережецентричних систем управління. Відтак, існує критична потреба у приведенні методів навчання у повну відповідність до методів ведення бойових дій. Якщо сучасний бій базується на інтерактивних системах управління (на кшталт системи ситуаційної обізнаності "Дельта"), то й освітнє середовище має будуватися навколо активної дії та взаємодії.

У Військовому інституті танкових військ НТУ "ХПІ" (далі – ВІТВ НТУ

“ХП”) впроваджено цілісну систему інтерактивних практик, що перетворює навчання на “полігон для відпрацювання сценаріїв”.

Першим кроком трансформації стало впровадження кейс-технологій як інструмент інтерактивного навчання (рис 1 а). В умовах динамічних змін викладач перестає бути “транслятором інформації” і стає фасилітатором людиною, що керує дискусією та допомагає розбирати складні ситуації. Мета перетворення сухої теорії на практичні навички через аналіз реальних епізодів бойових дій.

Наступним етапом став перехід до опанування широкого спектру цифрового інструментарію. Захід мав на меті підвищення рівня цифрової компетентності викладачів та ознайомлення їх із передовими методиками викладання у ВВНЗ, ВНП ЗВО (рис 1 б). Це забезпечує динамічність навчання, що відповідає темпу сучасного бою.

а

б

в

г

д

е Рисунок 1

– Практична частина з використанням різних інтерактивних інструментів

Системність підготовки виявляється у проведенні тематичних воркшопів (рис 1 в), де викладачі створюють проекти занять, де кожен елемент працює на конкретний результат. Особливого значення це набуває при підготовці фахівців військ РХБ захисту. В умовах ризику застосування зброї масового ураження або руйнування об'єктів підвищеної небезпеки, швидкість синхронізації тактики та засобів захисту є критичною. Воркшопи дозволяють інтегрувати ці сценарії безпосередньо в навчальні плани.

Найбільш інноваційним етапом є верифікація теоретичних напрацювань у цифровому середовищі, максимально наближеному до бойового. Використання системи ситуаційної обізнаності “Дельта” створює єдине цифрове поле для прийняття рішень у реальному часі (рис 1 г). Для танкових військ та підрозділів військ РХБ захисту це означає відмову від застарілих карт та перехід до динамічного управління підрозділом на основі актуальних даних.

Якщо “Дельта” надає дані, то Wargaming (рис 1 д) дозволяє протестувати ці дані у протистоянні з “моделем противником”, який миттєво реагує на дії командира. Це демонструє, як швидкість орієнтування впливає на виживання в умовах зараження місцевості.

Після загальновійськових сценаріїв навчання переходить до вузькоспеціалізованих завдань, зокрема застосування вогнеметних пар в складі штурмових груп із застосуванням зброї термобаричної дії (рис 1 е). Тут ключовим фактором стає ситуаційне моделювання на основі реального досвіду, отриманого викладачами під час стажування в районі бойових дій. Це тактика реальних обставин, де кожен елемент завдання базується на фактах, а не на книжкових інстинктах. Такий підхід готує офіцера діяти нестандартно та ефективно там, де помилка коштує життя.

Завершальним етапом є підсумковий семінар, що включає дебати, панельні дискусії та метод “Акваріуму”. Семінар перетворює сирий польовий досвід та інстинктивні рішення на науково обґрунтовану методику викладання. Тут бойовий досвід кристалізується в офіційне академічне знання.

Доведено, що в умовах сучасної високотехнологічної війни інтерактивні методи навчання перестають бути лише допоміжним інструментарієм і стають фундаментальною основою “технологій перемоги”. Перехід від пасивного засвоєння теоретичного матеріалу до активної суб’єкт-суб’єктної взаємодії дозволяє готувати офіцера, здатного не лише експлуатувати техніку, а й приймати критичні рішення в умовах динамічного бою.

Встановлено, що використання ситуаційного моделювання, імітаційних ігор та тренажерних комплексів у ВІТВ НТУ “ХПІ” забезпечує максимальну наближеність освітнього процесу до реальних бойових сценаріїв. Це сприяє формуванню у здобувачів освіти стійких навичок управління підрозділом, злагодженості дій екіпажу та оперативного аналізу тактичної обстановки.

Виявлено, що інтерактивні технології безпосередньо впливають на розвиток когнітивної гнучкості та лідерського потенціалу майбутніх офіцерів. Отримані результати підтверджують, що залучення здобувачів освіти до активного вирішення кейсів, заснованих на реальному досвіді сучасної російсько-української війни, суттєво підвищує їхню професійну мотивацію та психологічну готовність до виконання завдань за призначенням.

Теоретична вартість роботи полягає у поглибленні розуміння механізмів оновлення військово-освітньої парадигми під впливом цифровізації та інтерактивності.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ

Практична цінність дослідження полягає у можливості імплементації розроблених методичних підходів не лише в межах танкових військ та військ РХБ захисту, а й у системі багаторівневої підготовки інших родів військ Збройних Сил України.

Дворецький Віталій Петрович

доцент кафедри тактики

кандидат психологічних наук, полковник

Національна академія Національної гвардії України

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯННЯ БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Згідно з положеннями керівних документів, в яких визначено загальні положення щодо ведення загальновійськового бою, основними силами і засобами для його ведення є механізовані підрозділи, які виконують бойові завдання шляхом зближення з противником та знищення його вогнем зі штатного озброєння, захоплення та утримання важливих районів (рубежів).

Згідно з вимогами керівних документів з бойової підготовки військовослужбовці механізованих підрозділів повинні вміти швидко пересуватися, долати перешкоди, знищувати противника вогнем зі штатної зброї, використовувати та обладнувати укриття для захисту від вогню противника, взаємодіяти з іншими військовослужбовцями.

Отже, військовослужбовці механізованих підрозділів, які безпосередньо ведуть загальновійськовий бій, повинні мати високий рівень розвитку індивідуальних бойових навичок, який потрібно оцінювати й контролювати як в процесі бойової підготовки, так і під час виконання бойових завдань.

Проблема полягає в тому, що професійних стандартів, в яких достеменно визначено показники сформованості індивідуальних бойових навичок стрільців, кулеметників, снайперів, гранатометників та інших фахівців відповідних військово-облікових спеціальностей не існує, внаслідок чого об'єктивно оцінити рівень їх здатності до виконання бойових завдань неможливо.

Згідно з сучасними методиками бойової підготовки в навчальному процесі військовослужбовців активно застосовуються тренажери, які надають можливість оцінювати успішність навчання.

Водночас, такий підхід до побудови й оцінювання ефективності навчання все-таки не можна вважати об'єктивним, оскільки він ґрунтується на врахуванні кількісних показників стрільби, а рівень розвитку сенсомоторного поля індивіда залишається поза увагою як інструкторів, так і тих, хто навчаються. Адже бойова діяльність передбачає виконання великої кількості рухів, які істотно різняться між собою, опанування якими полягає у набутті нового перцептивного досвіду, заснованого на суб'єктивному відображенні тими, хто навчаються просторових,